

Asia: VN/16951/2020

Lausuntopyyntö keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmasta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunto

Lausun suunnitelmasta allaolevien alaotsikoiden alle

Mikäli vastasit yhtyäsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

Suunnitelman tavoitteet

1 Suunnitelman tavoitteet - avovastaus

-

Liikenne

2a Liikenteeseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

2b Liikenne - avovastaus

-

Maatalous

3a Maatalouteen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

Tälle osa-alueelle pitäisi esittää kunnianhimoisempia toimenpiteitä

3b Maatalous - avovastaus

LAUSUNNON YDINKOHDAT

- Maatalouden ilmastopolitiikan suunnitelmat keskittyvät vähittäiseen, yksittäisten osasten optimointiin, kun perustana tulisi olla systeeminen siirtymä ilmastokestävään ruokajärjestelmään

- Huomioiden etenkin ruokateknologian kehitys ja kulutustottumusten muutos, on radikaali ajatus, että ruokajärjestelmän rakenteet pysyisivät entisen kaltaisina tulevat vuosikymmenet.

- On tärkeää, että sinänsä kannatettavien yksittäisten toimenpiteiden käyttöönoton resursointi varmistetaan aikaisessa vaiheessa

LISÄTOIMENPITEIDEN TOTEUTUMINEN VAATII MERKITTÄVIÄ PANOSTUKSIA

Listatut lisätoimenpiteet tavoitteineen ovat asianmukaisia, eikä niiden sisällöstä itsessään ole tarpeen lausua. On tärkeää, että toimenpiteiden käyttöönoton resursointiin otetaan kantaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Ilman kannustimia toimenpiteet jäävät hyvään pyrkiviksi listoiksi, kun yksittäiset tilat eivät niihin proaktiivisesti tartu. Toimenpiteiden tukeminen maataloustukia allokoimalla on ensisijaista, sillä pelkästään elintarviketeollisuuden, kaupan ja kuluttajan harteille taakkaa toimenpiteisiin kannustamisesta ei voi säilyttää. Kaiken muun lisäksi, tämä olisi myös hidaskäyttöön tie toivottujen vaikutusten saavuttamiseksi.

ILMASTOPOLITIIKAN SUUNNITELMAT EIVÄT OTA HUOMIOON RUOKAMURROKSEN VAIKUTUKSIA JA MAHDOLLISUUKSIA

Vaikka lisätoimenpiteet ovat itsessään hyviä, ilmastopolitiikan suunnitelmassa ei sen ydinkohdiltaan huomioi käynnissä olevaa ruokamurrosta, sen aiheuttamia rakennemuutoksia tai mahdollisuuksia päästövähennyksiin. Huomioiden etenkin ruokateknologian kehitys ja kulutustottumusten muutos, on radikaali ajatus, että ruokajärjestelmän rakenteet pysyisivät entisen kaltaisina tulevat vuosikymmenet.

”Muita maatalouden päästöihin vaikuttavia tekijöitä”-osion ”Ravitsemussuositukset” ja ”Kansallinen ilmastoruokaohjelma” ovat sisällöltään erinomaisia ottaessaan kantaa tavoitteeseen siirtyä kohti ilmastokestävää ruokajärjestelmää. Tavoite ilmastokestävästä ruokajärjestelmästä tulisi olla koko ilmastopolitiikan suunnitelman perusta, eikä mainittuna vähäisessä roolissa lähes sen lisälehdillä.

Käynnissä on lähihistorian suurin ruokamurros, mikä on kokonaisuudessaan huomioitu ilmastopolitiikan suunnitelmassa kovin heikosti. Lisäksi WEM-skenaariossa tuleva maatalouspolitiikka on oletettu aiemman kaltaiseksi, mikä vahvistaa ura-ajattelua entisestään. Systemisen muutoksen tavoittelun sijaan, suunnitelmassa mainituilla ilmastotoimilla tähdätään yksittäisten osasten vähittäiseen optimointiin, jolloin saavutettavat vaikutukset jäävät kovin rajallisiksi.

Kasvipohjaisen ruoantuotannon arvoketjuihin investoimalla ja hyödyntämällä bioteknologian mahdollisuuksia, Suomella olisi merkittävä mahdollisuus uudistaa ruokajärjestelmäänsä kansainvälistä kilpailukykyään vahvistaen ja merkittäviä ympäristöhyötyjä saavuttaen. Turvaamalla hallittu siirtymä varmistetaan myös ruokaturva ja ruoantuotannon elinkeinoja. Kasvinviljelijöille ja elintarviketeollisuudelle ruokamurros on ennen kaikkea mahdollisuus.

Kalaruoan ilmastohyötyihin nähden toivoisi modernin kalankasvatuksen näkyvän ilmastosuunnitelmissa voimakkaammin. Merkittäviä ilmastohyötyjä on saavutettavissa lisäämällä kalan osuutta suomalaisten ruokavaliossa, sekä kehittämällä kalankasvatuksen käytäntöjä entisestään.

Kuten ”Ravitsemussuositukset” otsikon alla todetaan, vaatii ilmastoystävälliseen ruokajärjestelmään siirtyminen investointeja, strategisia tavoitteita ja ohjauskeinoja, joita myös kansalaisraati toivoi. Näitä on lausuttavassa suunnitelmassa hyvin rajallisesti, hyvin heikoin painotuksin.

KULUTUSKÄYTTÄYTYMISESSÄ TÄYSI FOKUS RUOKAVALIOMUUTOKSIIN

On ilahduttavaa, että ilmastopolitiikan suunnitelmassa on otettu huomioon myös kulutuskäyttäytymisen muutokset aiempaa KAISUa paremmin. Kotitalouksien ruokahävikki on teemana poliittisesti miellyttävä, mutta vaikuttavuuteensa nähden voimakkaasti ylipainotettu ilmastoteoissa ja -puheissa. Kuten Ruokaminimi-hankkeen tuloksista voi tulkita, on ruokavaliomuutoksilla radikaalisti enemmän merkitystä. Vaikka aihe on poliittisesti haastava, on ruokavaliomuutoksia mahdollistavilla konkreettisilla toimilla ja tavoitteilla mahdollisuus saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä läpi ruokajärjestelmän. Näiden luominen on tärkeää. Suunnitelmassa esitetyt ajatukset valjastaa julkiset hankinnat ruokavaliomuutoksiin ovat äärimmäisen kannatettavia.

On myös suotavaa, että ympäristöystävällisestä ruokavaliosta ja sen tavoittelusta voisi puhua suuremmin, eikä sitä tarvitsisi käsitellä ”Ravitsemussuositukset” otsikon alla.

Rakennusten erillislämmitys

4a Rakennusten erillislämmitykseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

4b Rakennusten erillislämmitys - avovastaus

-

Työkoneet

5a Työkoneisiin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

5b Työkoneet - avovastaus

-

Jätehuolto

6a Jätehuoltoon suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

6b Jätehuolto - avovastaus

-

F-kaasut

7a F-kaasuihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

7b F-kaasut - avovastaus

-

Teollisuus ja muut päästöt

8a Teollisuuteen ja muihin päästöihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

8b Teollisuus ja muut päästöt - avovastaus

-

Kuntien ja alueiden ilmastotyö

9a Kunnille ja alueille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

9b Kunnat ja alueet - avovastaus

-

Kulutuksen hiilijalanjälki

10a Kulutukseen suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

10b Kulutus - avovastaus

-

Julkiset hankinnat

11a Julkisiin hankintoihin suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

11b Julkiset hankinnat - avovastaus

-

Muut poikkisektorit

12a Muille poikkisektoreille suunnattujen lisätoimien vaikuttavuus

En ota kantaa näihin osa-alueisiin

12b Muut poikkisektorit - avovastaus

-

Toimenpideohjelma tavoitteiden saavuttamiseksi

13a Toimenpideohjelman vaikuttavuus

En ota kantaa toimenpideohjelmaan

13b Toimenpideohjelma - avovastaus

-

13c Mitä lisätoimia ehdotatte tavoitteiden saavuttamisen varmistamiseksi?

-

Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

14 Suunnitelman ympäristö-, talous- ja sosiaaliset vaikutukset

-

Muita huomioita

15 Muita huomioita

-

16 Voiko organisaationi osaltaan edistää ilmastosuunnitelman tavoitteiden saavuttamista?

Kyllä

Kajan Jukka

